

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ В ЗВО ТА ПРОФ. ШКОЛІ**

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №№ 1 від 31 серпня 2018 р.

м. Івано-Франківськ – 2018р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методикою викладання дисциплін художньо-естетичного циклу в ЗВО та проф. школі
Викладач	Бабельська Людмила Василівна
Контактний телефон викладача	0959061974
E-mail викладача	stepanova@gmail.com .
Формат дисципліни	Денна / заочна
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Консультації проводяться щотижня (1 год.), до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях та дистанційно.
2. Анотація до курсу Дисципліна «Методика викладання дисциплін художньо-естетичного циклу в ЗВО та проф. школі» вивчається студентами спеціальності «Середня освіта» на першому курсі магістратури у дев'ятому семестрі і покликана забезпечити засвоєння знань, навиків та умінь з основ методики викладання мистецьких дисциплін, розвиток образного сприйняття і художньої культури у найрізноманітніших проявах. Органічний розвиток образотворчих здібностей студентів відбувається в процесі теоретичного і практичного засвоєння програмового матеріалу, психолого-педагогічних та композиційних особливостей дітей середнього віку в процесі активної творчої діяльності. Методи художньо-графічного і мистецтвознавчого аналізу є основним у формуванні творчої свідомості студента. Засвоєння практичних навиків роботи, оволодіння ораторськими здібностями і прийомами є важливим компонентом у програмі з підготовки майбутніх вчителів.	
3. Мета та цілі курсу Метою викладання дисципліни є здобуття базових знань з історії, теорії образотворчого мистецтва та методики викладання, навичок та умінь в галузі декоративно-прикладного мистецтва і етнотдизайну, художнього виховання та розвитку дітей, формування у них потреб і здібностей до образотворчого мистецтва. Завдання: - визначити зміст та основні напрями роботи вчителя образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну, керівника гуртків художніх ремесел; - привити навички свідомого і ефективного вирішення організаційних, творчих та навчально-виховних завдань; - розширити розуміння соціальних, творчих та психолого-педагогічних проблем, які має вирішувати вчитель художніх дисциплін; - закласти основи успішного вирішення творчої та викладацької діяльності; - ознайомити студентів з психо-фізіологічними особливостями творчості дітей; - сформувати естетичне ставлення студентів до оточуючого світу і мистецтва; - виховувати любов до народних традицій; - розвивати потребу спілкування з прекрасним і на його основі формувати морально-етичні ідеали, образне сприйняття і логічне мислення, просторову уяву, фантазію, відчуття кольору і композиції.	
4. Результати навчання (компетентності) У результаті вивчення курсу студенти оволодівають такими компетентностями: а) загальними: - <i>соціальна</i>, що передбачає здатність навчатися і практично засвоювати багатий досвід, прогресивні досягнення у різних галузях людської діяльності, особливо дисциплін художньо-естетичного циклу, які впливають на соціальну практику; - <i>загальнокультурна і естетична</i> – засвоєння національних надбань і обмін культурними досягненнями інших народів, збагачення знаннями про світ та естетичної ідентифікації (розуміння культурної традиції), естетичної самоідентифікації (рефлектуючої здатності суб'єкта до кореляції власного «Я» з нормативними ідеалами й відповідного саморозвитку); формування світоглядних орієнтацій і компетентностей у сфері художньої культури, виховання потреби творчої самореалізації та духовного самовираження і вдосконалення у процесі опанування загально	

людськими цінностями;

науково-пізнавальна – опанування певною сумою знань, навиків і умінь в галузі образотворчого мистецтва і художньої культури, історії, науки, і техніки; вивчення художньо-естетичного розвитку та здатності особистості до пізнавальної діяльності і творчого самовираження у певному виді мистецтва, що формується в процесі його сприймання і практичного опанування;

інформаційно-комунікативна – здатність особистості розуміти мову мистецтв і володіти навиками вербального та практичного спілкування у сфері образотворчості, позитивно впливати і приймати участь у різних сферах життя людей, передавати свої знання, враження, відчуття і переживання іншим.

б) спеціальними(фаховими) компетентностями:

мистецька – вивчення теорії і практики образотворчого мистецтва, формування ключових, предметних і міжпредметних компетентностей, опанування різними видами (образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва, архітектури і дизайну) та їхньою взаємодією; оволодіння теоретичними і практичними знаннями художніх дисциплін; компетентність спілкуватися через мистецтво і адекватно відгукуватися на прекрасне, використовувати його в процесі саморозвитку; здатність до професійної творчої, практичної художньої діяльності (створення художніх виробів у різних сферах мистецтва і дизайну), організації виставок і творчого самовираження у певному виді мистецтва;

методична– здатність особистості до пошуку ефективних засобів вдосконалення методики навчання (малюнку, живопису, декоративної і станкової композиції), що формується в процесі вивчення (сприймання і практичного опанування) навчального матеріалу дисципліни; вміння творчо використовувати знання і вміння у професійній діяльності; володіння навичками аналізу художнього твору; компетентність у виборі мети і завдань дисципліни, пошуку необхідних засобів, наочних матеріалів і моделей для ефективного вирішення навчальних і творчих завдань; підвищенні художньої майстерності й обізнаність щодо сучасних вимог і тенденцій розвитку художніх дисциплін визначених Державним стандартом загальної середньої освіти.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	Середня освіта	1	Н

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцін- ки - 5	Термін виконання
Т. 1. Філософія мистецької освіти. Актуальні питання і проблеми викладання.	лекція-діалог, фронт. ф-ма навчання	3, 4, 9, 28	Вивчення фахової літератури з акт. пит-ня худ. освіти (2 год.) Робота із словником спец. термінів (2 год.)		два тижні
Т. 2. Мистецько-культурологічні передумови інтегрован. навчання м-ва	л.-екскурсія, групова, фронтальна ф-ман-ня	16, 24, 30, 31	Пробл. з-ня: 1. Розкрийте сутність худ.-естет. сприйняття		два тижні
Т. 3. Психолого-педагогічні проблеми худ.-естетичного сприйняття, навчання і виховання.	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	5, 8, 9, 10	2. Обґрунтуйте чинники, що впливають на якість худ. освіти.		два тижні
Т.4. Функції і принципи загальної мистецької освіти.	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	16, 17, 24	Переглянути		

Мета і завдання, базові компетентності з м-ва. Т. 5. Організаційно-метод. засади навчання мистецтва. Технологія проект. моделювання. Т. 6. Художньо-педагог. драматургія, типи, жанри і структура уроків. Т. 7. Єдність видів діяльності на уроках мистецтва Т. 8. Поєднання домінуючих змістових ліній та інтегрування синтетичних мистецтв. Т. 9. Художньо-педагогічні технології та їх сутність. Т. 10. Художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва. Інтегративні та інтерактивні художньо-педагогічні технології. Т. 11. Проблемно-евристичні, ігрові, сугестивні та терапевтичні худож.-педагогічні технології. (Педагог. малюнок, дидактичні казки, народні іграшки). Т. 12. Ігрові, сугестивні та терапевтичні худ. - пед. технології, як основа навчальної діяльності. Т. 13. Визначити художн. і педагогіка їх роль у розвитку художньої освіти і дизайну. Т. 14. Трудове навчання і художня праця, їх роль і значення для виховання та розвитку дітей середнього віку. Т. 15. Особливості викладання предметів мистецького циклу в навчальних закладах.	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	16, 21	презентацію (2 год) Проблемні завдання: 1. Яка відмінність між типами і жанрами уроків? 2. Яка відмінність за видами діяльності на уроках обр. м-ва? Проблемні з-ня: 1. Поясніть сутність художньо-педагогічних технологій. 2. Використання інтеграції та інтерактивних методів навч.-ня. (2 год.) Підготувати доповіді: 1. Малюнок дитини і для дитини 2. Роль народної іграшки в худ.-естет. в-ні школярів (2 год.) Вивчення фахової літератури з теми, підгот. презентації виконання мал., реферату (2 год.)	5	два тижні
	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	11, 16		5	два тижні
	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	16, 23		5	два тижні
	лекція, фронт. та індивід. ф-ман-ня	16		5	два тижні
	лекція, фронт. ф-ма навчання	16, 21		5	два тижні
	лекція з викор. наоч. посібн., фронт. ф-ма навчання	16		5	два тижні
		8, 9		5	
	практичне з викор. наоч. посібн., груп. ф-манавчання	16, 27			два тижні
	практичне, груп. ф-ма навчання	16, 27			два тижні
	практичне, груп. ф-ма навчання	3, 4, 8, 9			два тижні
	практичне, груп. ф-ма навчання	19, 27			два тижні
			Вивчення фахової літератури з теми, підгот. презентації реферату (2 год.) Проблемні завдання: наведіть приклади ефект. використання м-ва у навч. заклад. (2 год.) Підготувати доповіді про роль і значення художньої праці для дітей середн. шкільного віку (2 год.)		два тижні
6. Система оцінювання курсу					

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Вид контролю – залік. Допуск становить максимум 50 балів за самостійну роботу впродовж семестру. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні роботи – до 30 балів, за письмову контрольну роботу (або тестування) – до 20 балів).
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 20 балів)
Семінарські (практичні) заняття	Максимальна сума (оцінка) - 30 балів. Кожне практичне заняття (завдання) оцінюється.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання практичних завдань (малюнків). У випадку порушень – реагування відповідно до положень:

https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються шляхом складання проекту-плану уроку з виконанням малюнків, а також практичних вправ.

8. Рекомендована література

1. Антонович Є.А. та ін. Декорат.-прикладне м-во: Навч. посібн. Львів:Світ, 1992.
2. Выготский Л. С. Психология искусства. Ростов н/Д. : узд. «Феникс», 1998. 480 с.
3. Гнатюк М. В. Актуальні питання художньої освіти. Обрії. Наук.-пед. журнал. № 2. 2005. С. 44-49.
4. Гнатюк М. В. Особливості розвитку образотворчого мистецтва і методики навчання в Україні. Вісник ПНУ : Педагогіка. Вип. XII. Івано-Франківськ : Плай, 2006. С. 63-72.
5. Гнатюк М. В. Психолого-педагогічні, композиційні особливості образотворчої діяльності дітей молодшого віку. Молодший школяр: проблеми розвитку : зб. наук. ст. за ред. проф. В. Д. Хруща. Івано-Франківськ, 2006. С. 63-70.
6. Гнатюк М. В. Красою гір натхненні: Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX – початок XX ст.). Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 322 с.
7. Гнатюк М. В. З історії художньої освіти і методів навчання. Обрії. Наук.-пед. журнал. 2010. № 2. С. 29-35.
8. Гнатюк М. В. Образотворче і дек.-прикладне м-во (осн. обр. грамоти): навч. посіб. Ч. І. Івано-Франківськ: Ярина, 2016. 196 с.
9. Гнатюк М. В. Образотворче і дек.-прикладне м-во. Методика н-ня дітей мол. віку : навч. посіб. Ч. II. Івано-Франківськ : Ярина, 2017. 246с.
10. Захарчук-Чугай Р. В. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 242 с., іл.
11. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Вид. дім “Слово”, 2007. – 296 с.
12. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : Вицашк., 2002. 190 с.
13. Ковальов О. Декоративно-прикладне мистецтво в школі. 1-7 кл. : навч. посіб. Суми: ВТД “Університет. книга”, 2006. 144 с. : іл. 52 с.
14. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 200 с.

15. Людина і культура в умовах глобалізації: зб. наук.ст. К.: Видавець ПАРАПАН, 2003.
16. Масол Л. М. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вч. Харків : Веста : Ранок, 2006. 256 с.
17. Неменский Б. Мудрость красоты. Москва : Просвещение, 1987. 253 с.
18. Образотворче мистецтво : програма для загальноосвітніх навчальнихз акладів. 1-4 кл. : навч. програми для загальноосвіт. навч. закладі візнавч. укр. мовою. 1-4 кл. / авт. : Р. Шмагало, Ж. Марчук, М. Гнатюк та ін. Київ : Освіта, 2012. С. 245-269.
<http://www.mon.gov.ua>.
19. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: навч. книга Богдан, 2003. 216 с.
20. Пастир І. В. Основи композиції образотворчого мистецтва: навч.-метод. посібн. Одеса-Ізмаїл, 2013. 273 с.
21. Полякова Г.А. та ін. Образотворче м-во. 1-7 кл.: теорія н-ня, календар.-темат.п-ня, осн. поняття з ОМ : навч.-метод. посіб. для вчителів. Харків: «Скорпіон», 2001. 160 с.
22. Пустовит А.В. История европейской культуры: Учеб.пособ. для вузов. К.: МАУП, 2002.
23. Ростовцев Н. Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе : учебник для студентов худож.-граф. ф-тов. пед. ин-тов. 2-е изд., допол. и перераб. Москва : Просвещение, 1980. 239 с.
24. Рудницька О. П. Українське мистецтво у полікультурному просторі : навч. посіб. Київ : Екс Об, 2000. 208 с.
25. Святелик З. І. Вчимо дітей ліпити : альбом. Київ : Рад.шк., 1989. 80 с. (Методичні вказівки).
26. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) / М. Р. Селівачов ; передмова акад. М. В. Поповича. 2-ге вид. Київ : Ред. вісн. "Ант", 2009. XVI, 408 с.
27. Сухорукова Г. Б. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник. Київ : Слово, 2010. 376 с.
28. Тен И. Философия искусства : вст. ст. И. Гуревича Москва : Республика, 1996. 351 с.: ил.
29. Художня культура України: Навч. посібник / Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська, О. І. Оніщенко: за заг. ред. Л. М. Масол. К.: Вицашк., 2006. 239 с.; іл.
30. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура. К., 2003.
31. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ - початок ХХІ ст). У 2 т. Х., 2001.

Викладач: Бабельська Л. В.